

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielewicz (przewodniczący)

SSN Michał Laskowski

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

w sprawie **D. S. i J. U.**

skazanych za czyny z art. 18§2 k.k. w zw. z art. 189§1 k.k. i art. 191§1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 11 marca 2025r.

z urzędu, kwestii wznowienia postępowania kasacyjnego zakończonego

postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2024r., sygn. akt IV KK

95/24, o oddaleniu kasacji obrońców jako oczywiście bezzasadnych

postanowił:

- 1. na podstawie art. 542§3 k.p.k. w zw. z art. 439§1 pkt 2 k.p.k. wznowić postępowanie kasacyjne;**
- 2. uchylić postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2024r., sygn. akt IV KK 95/24, o oddaleniu jako oczywiście bezzasadnych kasacji wniesionych przez obrońców skazanych D.S. i J. U. i przekazać obie te kasacje do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu Izbie Karnej w postępowaniu kasacyjnym,**
- 3. obciążyć Skarb Państwa kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego.**

Jerzy Grubba Wiesław Kozielewicz Michał Laskowski

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2024r., wydanym w sprawie o sygn. akt IV

KK 95/24 Sąd Najwyższy oddalił, uznając za oczywiście bezzasadne, kasacje wniesione przez obrońców D. S. i J. U. .

W dniu 14 stycznia 2025r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo obrońcy skazanego D. S. sygnalizujące potrzebę rozważenia z urzędu konieczności wznowienia ww. postępowania kasacyjnego z uwagi na wystąpienie w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439§1 pkt 2 k.p.k., polegającej na nienależytej obsadzie sądu, a mianowicie branie udziału w wydaniu tego orzeczenia SSN Igora Zgolińskiego, tj. osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018r., poz. 3).

Wskazując na powyższe, obrona wniosła o wznowienie postępowania kasacyjnego i o uchylenie przedmiotowego postanowienia Sądu Najwyższego oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek jest zasadny.

W niniejszej sprawie nie nasuwa jakichkolwiek wątpliwości to, że w sprawie, na etapie postępowania kasacyjnego, zaistniała okoliczność stanowiąca bezwzględną przesłankę odwoławczą opisaną w art. 439§1 pkt 2 k.p.k. – nienależyta obsada sądu – wynika to choćby z tezy 1 uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020r. w sprawie o sygn. BSA I-4110-1/20 – będącej zasadą prawną, czy z tezy 2 uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022r. (sygn. I KZP 2/22).

Przyjąć należy, że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439§1 pkt 2 k.p.k. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018r., poz. 3).

Problematyczne natomiast mogłoby być to, czy istnieje procesowa możliwość wznowienia postępowania kasacyjnego.

Kwestia ta była już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. W szczególności wskazać należy tu na postanowienie z dnia 14 czerwca 2023r. w sprawie o sygn. II KO 73/22, w którym stwierdzono wprost, że *„w formule z art. 540 par. 1 k.p.k. „postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem” mieści się postępowanie, w którym wydano postanowienie o oddaleniu wniosku o wznowienie postępowania oraz postanowienie o oddaleniu kasacji, są to bowiem orzeczenia kończące postępowanie sądowe – odpowiednio: co do wznowienia postępowania oraz kasacji”*. Teza ta znalazła późniejszą akceptację w innych, obecnie już bardzo licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego – *vide*: postanowienia z dnia 6 listopada 2023r. w sprawie I KO 56/23, z dnia 18 października 2023r. w sprawie I KO 33/23, z dnia 14 czerwca 2023r. w sprawie III KO 43/23 oraz z dnia 27 czerwca 2023r. w sprawie III KO 84/21 (Sąd Najwyższy w obecnym składzie dostrzega również odmienny pogląd przedstawiony w postanowieniu składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2023r. w sprawie I KZP 17/22, choć zauważyć wypada, że w uzasadnieniu i tego postanowienia zawarto uwagi dotyczące kryzysu konstytucyjnego wywołanego okolicznościami związanymi z nienależytą obsadą sądu w rozumieniu art. 439§1 pkt 2 k.p.k.).

Nie można również, analizując omawianą kwestię, pominąć i innych orzeczeń Sądu Najwyższego wskazujących na potrzebę szerokiego rozumienia pojęcia „sprawa sądowa”, w istocie tożsamego z pojęciem „postępowanie sądowe” (pierwsze z nich kładzie większy nacisk na aspekt materialnoprawny, drugie, procesowy, ale nie budzi wątpliwości, że postępowanie sądowe dotyczy szeroko rozumianych spraw sądowych). W tym kontekście wskazać należy na uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2023r. (sygn. I KZP 22/22), w której wskazano, że *„pojęcie „sprawy”, o jakim mowa w art. 40 i art. 41§1 k.p.k. odnosi się zarówno do sprawy głównej, rozumianej jako orzekanie w głównym przedmiocie procesu, jak również postępowań incydentalnych, w tym takich, które mają miejsce w ramach sprawy głównej”*. Pogląd ten należy zaakceptować.

Skoro zatem Sąd Najwyższy przyjmuje owo szerokie rozumienie pojęć „postępowanie sądowe”, jak i „sprawa sądowa” stwierdzić należy, że możliwe jest wznowienie postępowania, co do każdego wyodrębnionego procesowo i

ostatecznie zakończonych, fragmentu postępowania sądowego. Dotyczy to zatem również postępowania kasacyjnego.

Tak więc możliwe jest wznowienie postępowania, również kasacyjnego, dotkniętego bezwzględną przyczyną odwoławczą opisaną w art. 439§1 k.p.k.

Mając na względzie bezsprzeczny fakt zaistnienia na gruncie omawianego postępowania kasacyjnego okoliczności prowadzącej do wniosku, że Sąd prowadzący to postępowanie był nienależycie obsadzony, należało orzec o wznowieniu przedmiotowego postępowania kasacyjnego i uchyleniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2024r. o oddaleniu jako oczywiście bezzasadnych kasacji wniesionych przez obrońców skazanych.

Ponieważ niniejszej postępowanie wznowieniowe toczyło się z urzędu, nie ma istotniejszego znaczenia dla końcowego rozstrzygnięcia okoliczność, że sygnalizacja potrzeby wznowienia postępowania pochodziła tylko ze strony jednego ze skazanych. Dodatkowo zauważyć wypada, że w postępowaniu tym zastosowanie mają również przepisy art. 545§1 k.p.k. w zw. z art. 435 k.p.k.

Konsekwencją powyższego było uchylenie omawianego postanowienia i przekazanie obu kasacji wniesionych w tej sprawie do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu – Izbie Karnej – w postępowaniu kasacyjnym.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[a.ł.]

Jerzy Grubba Wiesław Kozieliwicz Michał Laskowski

**Uzasadnienie zdania odrębnego SSN ... złożonego do
POSTANOWIENIE Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2025 r., IV
KO 7/25**